

*Ojehechakuaa haña umi jevy jevy oñemoingovéa marandu profético
rehegua Adventismo-pe: Oñtendévo nde retãyguakuéra mondahárape``*

Pe artículo ohasávape, romoheñoí hañgua seis líña profética de controversia oikova'ekue Adventismo rembiasakue pukukue pe tiémpo Millerita guive ko'ágã peve. Che amoneĩ pe peteĩha ha ipahague controversia rehegua umi “nde retayguakuéra apytépe mondaha” rehe, oje'éva Daniel capítulo once, versículo catorce-pe, ha'eha proféticamente peteĩchante. Umi Millerita entiende va'ekue umi “mondaha” ha'eha Roma, ha umi Protestante ombo'e va'ekue umi “mondaha” ha'eha peteĩ mburuvicha Siria gua hérava Antiochus Epiphanes.

Oñepyrũvo versíkulo diez-gui, ha oseguívo pe versíkulo quince peve, oñerrepresenta peteĩ ñorairõ Egipto ha Siria rréino kuéra apytépe. Egipto ha'e pe mburuvicha guasu yvy gotyo pe paso-pe, ha pe mburuvicha guasu sirio oñerrepresenta pe mburuvicha guasu yvate gotyo ramo. Pe versíkulo diez omombe'u umi historiador ohenói'va pe ñepyrũ pe Irundyha Ñorairõ Siria-pegua ary 219 a.C.-pe, umi versíkulo once ha doce orrepresenta pe ñorairõ Rafia-pe ary 217 a.C.-pe, ha umi mba'e oiko va'ekue upe rire. Upéi umi versíkulo trece guive quince peve omombe'u pe ñorairõ Panio-pe ary 200 a.C.-pe. Umi versíkulo diez guive quince peve, pe mburuvicha guasu sirio ha'e Antíoco Magno, pe oisãmbyhýva pe Imperio Selúcida.

Pe versíkulo diez rehechauka pe tembiasakue oñepyrũhápe Antiochus Magnus peteĩ ñorairõ haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa haũa oguerujey haũa yvykuéra ojegueraha va'ekue pe mburuvicharenda Selúcida-gui arykuéra mboyve. Pe versikulope ha'e oguerujey pe yvy okaỹy va'ekue ary 219 a.C.-pe, ha upéi sapy'ami omboyke iñembyahýi ñorairõme, ha oheka ombyatyjey haũa imbarete ñorairõgua. Oguerekojeyma va'ekue pe yvy okaỹy va'ekue, ha oгуahẽ peve Egipto rembe'ýpe, pe mburuvicharenda yvy gotyogua oisãmbyhýva pe ñemoñare Ptolemaica. Ary 219 a.C. ha 217 a.C. apytépe, mokõivéva pe mburuvicha yvy gotyogua ha pe mburuvicha yvy yvate gotyogua ojapo umi tembiaporã oñembosako'i haũa pe ñorairõ Rafia-pe oñembojávo.

Pe ñorairõ guasu Raphia rehegua oiko ary 217 a.C.-pe, ha upe ñembosaráipe Egipto pegua ñeisãmbyhy ñemby gotyo, Ptolomeo oisãmbyhyva, ipu'aka Siria ruvicha Antíoco Magno ári, pe rréi yvate gotyogua, oje'e haña pe pasáhe profétikope. Upéi, umi versíkulo 13 guive 15 peve, paapy ary rire, ary 200 a.C.-pe, Antíoco Magno, upérõ ojapo va'ekue peteĩ joaju Felipe Macedoniagua ndive, oike Egipto ndive pe ñorairõ Panium-pe. Upe jave Egipto pegua ñeisãmbyhy ñemby gotyogua oguereko va'ekue peteĩ mitã rréi cinco térã seis ary añónte oguerekóva, ha

Antíoco Magno ha Felipe ndaikatúi okytĩ haḡua ijehegui pe juruja oipuru haḡua pe mitã rréi Egipto pegua kangyha, ha Antíoco Magno ipu'aka pe ñorairõ Panium-pe. Umi mbohapy versíkulo ohechaukáva pe ñorairõ Panium rehegua oguereko versíkulo 14, upépe oñemoinge haḡua peteĩ mbarete pyahu pe narrasi3n profétikape.

Nde retãygua mondaha kuéra ha'e peteĩ pu'aka ambuéva pe mburuvicha guasu Egipto guigua yvýpe gotyogua-gui, térã pe mburuvicha guasu Seleúcida yvýpe yvate gotyogua-gui, térã Felipe, pe mburuvicha guasu macedonio-gui. Umi Millerita ohechakuaa vaekue Roma ha'eha nde retãygua mondaha kuéra. Peteĩva umi ñe'ẽ rapo hebreo-gua oñembohasáva “mondaha” ramo, he'ise avei mba'e omboja'óva térã omondóva. Roma pagana oñerrepresenta profeciápe ramo pe pu'aka omoñehundíva ha omboja'óva pehẽnguépe.

Upéi ahecha pyharekue che visi3npe, ha péina peteĩ mymba irundyha, kyhyje haḡuáva ha mba'eterei ipohýiva, ha imbarete eterei; ha oguereko hã guasu fiérrogui: ho'u, omongu'i haḡua pehẽnguépe, ha opyrũ umi hembývare ipykuéra reheve; ha ñambue opaite mymbágui umi mboyvegua; ha oguereko pa horn. Daniel 7:7.

Uriah Smith omombe'u haḡua umi mondaha rehe, he'i peteĩ historiador ohechauka va'ekue umi mondaha ohechauka haḡua umi ombyaíva.

“Ko'áḡa oñemoingekuaa ko'áḡa, — ‘nde retãyguakuéra mondahakuéra’; he'iséva tee, he'i Obispo Newton, ‘nde retãyguakuéra mokañyhárape omboja'óva.’ Mombyry Tíber rembe'ýpe, peteĩ mburuvicha reko oñemongakuaa va'ekue ambici3n remiandu ha pytũva tembiapo reheve. Michĩ ha kangy ypy guive, okakuaa hechapyrãite pya'ete mbarete ha py'aguapýpe, ñakãrapu'ã porãme ojepyso mbeguekatu ko'ápe ha pépe ohecha haḡua ipokatu, ha oha'ã haḡua ijehérsito po guasu ñorairõme imbareteha, peve, oikuaávo imbareteha, py'aguasúpe omopu'ã ñakã yvy arigua tetãnguéra apytépe, ha ipo ndaikatúiva oñemboguejýpe ojapyhy ijapysẽme ijokuái. Upe guive Roma réra oĩ tembiasakue rogue kuatiápe, oñemboykéva heta ára pukukue haḡua omotenonde yvy arigua mba'epo, ha oiporu haḡua tuichaite mba'epu tetãnguéra apytépe pe ára paha peve.”

«Roma oñe'ẽ; ha Siria ha Macedonia pya'e ohechakuaa peteĩ ñemoambue oḡuahẽha hína ñepytũmby rekove ra'ãnga rehe. Umi Romano oíke haḡua pe mitã ruvicha Egiptogua rehehápe, oĩ porãgui ipy'a pe oñeñangareko haḡua hese ani haḡua ho'a pe ñehundi ojejapóva hese Antiochus ha Felipe rupive. Kóva oíko va'ekue ary Cristo mboyve 200-pe, ha upéva va'ekue peteĩva umi peteĩha jeike ñĩimportanteva umi Romano-kuéra rehegua Siria ha Egipto rembiapokuépe.» Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 257.

Pe predicci3n oñemoĩva umi versíkulope oñekumpli mbohapy arýpe rupi 219 a. C. guive 200 a. C. peve, péro umi proféta oñe'ẽ hetave umi ára paháre haḡua umi ára oikove hague ipype.

“Káda maranduhára yma guare ñe'ẽkuri sa'ive ijára ararãgui ñandéve ḡuarã, upévare ñe'ẽmarandu ñanemba'apóva ñanderehe. ‘Ko'ã mba'e ojehu va'ekue chupekuéra techapyrãrõ; ha ojehai ñane'ẽmondýirã, ñande ári oḡuahẽmava ko yvy arapaha.’ 1 Corintios 10:11. ‘Ndaha'éi haḡua haḡua ijupekuéra, síno ñandéve haḡuáicha omba'apo umi mba'ére, ko'áḡa ojeherakuáva peẽme umi opredikáva peẽme evangelio Espíritu Santo yvágagui oñembou

va'ekuére rupive; umi mba'e rehe jepe umi ánhel ohechase.' 1 Pedro 1:12...."

"La Biblia ombyaty ha ombojoaju ipype hepyetereíva ko generaci3n pahápe guarã. Opaite umi tembiasakue tuicháva ha umi mba'e guasu ha pohýi Tetãgui Tuja rembiasakue rehegua oiko va'ekue, ha oiko jey hína tupaope ko'ã ára pahápe." Selected Messages, book 3, 338, 339.

Jepémo Daniel ndoikovéi pe mokõi pa ary jave rojesarekohápe, inspiraci3n, Hermana White jeháípe rupive, ñanemomandu heta umi tembiasakue ojehaíva Daniel 11-pe ojerepetíva'erã Daniel 11 ñemohu'ã paha guasúpe.

"Ndajarekói tiempo ñamombo hañuáicha. Ára jejopy rehegua oĩ ñande renondépe. Ko yvytuicha oñemongu'e ñorairõ espíritu reheve. Pya'eterei oikóta umi mba'e vai oje'éva profecía-kuérape. Pe profecía oíva Daniel capítulo once-pe hi'aguíma oñemyenyhẽmbaite hañuáicha. Heta tembiasakue oikova'ekue ko profecía ñemyenyhẽme jeýta." Manuscript Releases, número 13, 394.

Daniel capítulo once-pegua versíkulo diez guive quince peve ohechauka umi ára pahapegua rembiasakue ogueraháva pe léi domingo pya'éma ou hañuápe, pórke versíkulo dieciséis ohechauka araka'épa Roma, peteĩhaite jey, ipu'aka hañua pe "yvy porãite" ári.

Ha pe ouva hi'ári hese, oja póta hambipota tee hañua, ha avave ndaikatúi opu'ã hese renondépe; ha opytáta pe yvy hechapyrãetéva ári, ha ipópe oñehundipaitéta. Daniel 11:16.

Daniel oipuru je'ẽ "yvy porãite" mokõi jey hembiapokuépe. Peteĩha ha'e versíkulo dieciséis-pe, Roma pagã tee ogana jave Judá yvy porãite tee.

"Egipto ndaikatúikuri oñembo'y Antioquio renondépe, pe mburuvicha guasu yvate gotyogua, Antioquio katu ndaikatúi oñembo'y romano-kuéra renondépe, ko'ága ouva hese. Mavave tetãnguéra ndoikovéima ikatúva ombohováí ko pu'aka opu'áva. Siria oñemomba'e, ha oñembojoaju Imperio Romano-pe, Pompeyo, 65 a.C., oipe'arõ guare Antioquio Asiático-gui imba'ekuéra, ha omboguejýramo Siria-pe peteĩ provincia romana-rõ."

"Pe mbarete peteĩchagua va'ekue avei oĩ va'erã Yvy Marangatupe, ha ohundi hañua upéva. Roma ojoaju Tupã tavayguakuéra ndive, umi judío, peteĩ ñe'ẽme'ẽ rupive, a.C. 162-pe; upe áragui oguereko peteĩ tenda ijojaha'yva maranduhai proféticape. Upéicharõ jepe, ndoguerekói kuri Judea ári poguype hañua añeteguápe ñorairõ rupi a.C. 63 peve; ha upéi oiko upéicha ko yvypórape." Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259.

Ambue versíkulope Daniel oiporu pe ñe'ẽ "yvy porãite" ha'e versíkulo cuarenta y uno-pe.

Ha'e oiko hañua pe yvy porãitepe, ha heta tetã oñehundíta; ha ko'áva okañýta ipógui: Edom, Moab ha umi iñimportantevéva Ammón ra'ykuéra apytégui. Daniel 11:41.

Pe versíkulo cuarenta y uno, por supuesto, osemi pe versíkulo cuarenta, ha pe versíkulo cuarenta oñepyrũ ko'ã ñe'ẽ rehe: "ha pe ára paha jave". The Great Controversy-pe, Sister White ohechauka 1798 aryha "pe ára paha", upévare pe versíkulo cuarenta y uno ohechauka tembiasakue ouva upe ríre, pe ára paha 1798-pe.

“Péro ipaha opaha hañuápe, he’i maranduhára, ‘Heta oguatáta ko’ápe ha pépe, ha arandu okakuaáta.’ Daniel 12:4.... Ary 1798 guive Daniel kuatione’ẽ ojepe’áma haña, marandu profético rehegua arandu okakuaa, ha heta omombe’u haña pe marandu ipohyietéva juicio hi’aguĩmava rehegua.” The Great Controversy, 356.

Yvy ñemomba’eguasúva ñe’ẽjoaju irundy pa peteĩ-pe oje’eva’ekue ndaha’éi Judá yma guaréva tee, síno Judá pyahu yvypóra’ỹguáva. Tetã peteĩ reko Joajuha ha’e Judá pyahu yvypóra’ỹguáva, ha ñe’ẽjoaju irundy pa peteĩ ohechauka pe araka’e’ỹre ou hañaicha arapokõindy léi Tetã peteĩ reko Joajuhápe.

Ndaha’éi ra’e upe espíritu rehegua pe ouva tenonderã, síno upe tekotevẽ yvypóra rehegua; ha upéi katu upe espíritu rehegua. 1 Corintios 15:46.

Pe léi domingo rehegua oñemombe’u haña versíkulo dieciséis-pe, pórke “heta tembiasakue oiko va’ekue” Daniel once oñekumpli jave ojeju jey va’erã. Umi versíkulo diez guive quince peve, ára pahápe, ohechauka pe tembiasakue ouva mboyve ha ogueraháva pe léi domingo peve.

Umi cinco versículope pe rréi yvategua, ha avei rréi surpegua, oñekumpli va’ekue rréi seléusida Antíoco Magno ha umi rréi Egiptoygua, reino ptolemaicopegua, rupive, ohechauka mbaretekuérape ha’éva pe tembiasakue mbytépe ouva pe léi domingo oñuahẽmbotaitévape peve. Ko’ã versíkulo omombe’u pe tembiasakue pe movimiento cien cuarenta y cuatro milgua rehegua, pórke pe versíkulo diez ohechauka Unión Soviética ho’apa hague ary 1989-pe, ha pe versíkulo dieciséis pe léi domingo oñuahẽmbotaitévape.

Cristo omomba’e guasu ko’ã versíkulo, ombojoajúvo versíkulo diez versíkulo cuarenta ndive ha versíkulo dieciséis versíkulo cuarenta y uno ndive. Pe ñe’ẽrã peteĩchaite pe tetã hechapyrãetéva tee rehegua, ohechaukáva pe tetã espiritual hechapyrãetéva versíkulo cuarenta y uno-pe, ha’e pe apýra umi seis versíkulo rehegua, ha versíkulo diez ha’e iñepyrũ.

Cristo oasegura haguéicha pe versíkulo dieciséis oguereko haña peteĩ joaju haña directamente pe versíkulo cuarenta y uno ndive, upéicha avei pe versíkulo diez oguereko peteĩ joaju directo pe versíkulo cuarenta ndive. Pe ñe’ẽjoaju oĩva pe versíkulo diez-pe, “osyryry ha ohasa haña”, ha’e pe ñe’ẽ hebréope peteĩchaitéva oñembohasáva “osyryry ha ohasa ári haña” ramo pe versíkulo cuarenta-pe. Ko ñe’ẽjoaju ojejuha peteĩ ambue hendápe añoite pe Escrituras-pe, péro oñembohasa michĩmi iñambue hañaicha pe versíkulo diez ha pe versíkulo cuarenta-gui. Upéicharõ jepe, ha’e peẽteĩ ñe’ẽ hebréope.

Ha’e ohasáta Judá rupi; opu’ãta ha ohasáta ári, oguahêta voi ajúrare peve; ha ipepo kuéra ojepysóramo, omyenyhêta nde yvy pukukue, Nde, Emanuel. Isaías 8:8.

Pe ñe’ẽ “ojejaho’i ha ohasa haña” Isaíaspe, peteĩchaite versíkulo diez-pe he’ívagui “ojejaho’i ha ohasa”, ha versíkulo cuarenta-pe “ojejaho’i ha ohasa ári”. Ko’yva ári, umi mbohapy versíkulo peteĩteĩva omombe’u peteĩ ñorairõ ñembosako’i rréi yvateguáguigua ojapóva rréi yvy gotyo peguáre. Isaíaspe, norte pegua Asiria rréi, Senaquerib, oattacka va’ekue Judáre, Israel pe tetãnguéra sur pegua. Versíkulo diez-pe, Antíoco Magno, norte pegua rréi Imperio Seléucida pegua, oattacka va’ekue Egipto retã sur peguáre. Ha versíkulo cuarenta-pe, rréi yvategua, pe

pokatu papal, oñeme'ẽ hague ichupe peteĩ jekutu omano hañguáicha versíkulo cuarenta ñepyrũme, oattacka va'ekue pe pokatu atea sur pegua Unión Soviética rehe. Káda versíkulo orrepresenta peteĩchagua estructura profética peteĩ conflicto rehegua rréi yvategua ha rréi yvy gotyo pegua apytépe, ha káda versíkulo pe rréi yvategua “ojejaho'i ha ohasa ári.”

Isaías remimombe'u ha pe versíkulo diez mokõivéva ohechauka porã pe mburuvicha guasu yvateguáguio oattacka jave, opytu'uha oike mboyve táva guasu pe tetã ñemby gotyo pegua. Senaquerib ogueru ñorairõ Jerusalén murállá peve, ha upépe añoite. Año 219 Cristo mboyve, Antíoco Magno oñuahẽ Egipto rembe'ýpe ha opyta. Upéi operde pe ñorairõ Ráfia pegua, oikóva mokõi año rire, año 217 Cristo mboyve. Senaquerib oñuahẽ Jerusalén murállá peve ha operde pe ñorairõ, Tupã oike hañguére haña.

Upéva péicha he'i Ñandejára Asíria ruvicha guasu rehegua: “Ndoikemo'ãi ko távape, ni omombo'ãi upépe peteĩ hu'y; ndoumo'ãi henondépe ñemo'ãha reheve, ni omopu'ãmo'ãi hese yvyty guasu ñorairõrã. Tape ou haguéicha, upe tape rupive jeýnte ojevym'o'ãta, ha ndoikemo'ãi ko távape”, he'i Ñandejára. “Che adefendéta ko táva, asave haña, che réra rehehápe, ha che rembiguái David rehehápe”. Upéi upe pyharekue Ñandejára ánhel osẽ ha ojuka Asíria-kuéra ñorairõhára renda-pe ciento ochenta y cinco mil kuimba'épe; ha opáy mboyve pyhareve, péina, opavave oĩ omanóva retekue ramo. Upéva Senaquerib, Asíria ruvicha guasu, oho, ojere ha opyta Nínivepe. Ha oiko aja ha'e oñemomba'e guasu haña itupã Nisroc róga-pe, Adramelec ha Sharezer, ita'ýra kuéra, ojuka chupe kysepuku reheve; ha ha'ekuéra okañy Armenia retãme. Ha Esar-hadón, ita'ýra, uguapy hendaguépe mburuvicha guasu ramo. 2 Reyes 19:32–37.

Año 1989-pe, pe mburuvicha yvate gotyo gua omboguejy ha omosẽ pe Unión Soviética, ha katu ndojepokuaái pe Unión Soviética táva guasúre. Rusia opyta oñembo'yháicha. Pe ñorairõ oúta upe rire, oñemoha'angáva umi versíkulo once ha doce-pe, ha'e pe ñorairõ Ráfia-pe, upéva avei oñemoha'angákuri pe ejército Senaquerib-gua oñehundi haguére ha upéi ha'e omano haguére, upéva ohechauka peteĩ jeity pe mburuvicha yvýpe guápe ñuarã, ha'éva Judá pe testimonio Senaquerib-pe, ha Ráfia pe testimonio Antiochus Magnus-pe.

Pe versíkulo diez ome'ẽ peteĩ joaju haña haña versíkulo cuarenta rehe, ha versíkulo dieciséis ome'ẽ peteĩ joaju haña haña versíkulo cuarenta y uno rehe. Umi versíkulo diez guive dieciséis peve ohechauka pe tembiasakue ary 1989 guive pe léi domingo peve. Pe versíkulo ohechauka peteĩ tembiasakue kañymby versíkulo cuarenta-pe, oñepyrũva Unión Soviética ho'águi ary 1989-pe ha oho haña pe léi domingo peve. Versíkulo diez avei ombojoaju haña haña umi “siete tiempos” Levítico veintiséis-pe pe tembiasakue kañymby rehe, hákatu upe líneape añetegua ndaha'ei ko'ápe ñamyesakáva hína.

Miller ymaguare, pe peteĩha seis controversia principal Adventismo ryepýpe, oñe'ẽva Roma rehe jehechakuaa hekopete haña, oiko; ha upéva hína mávapa versíkulo catorce pegua mondaha kuéra rehe. Protestante kuéra he'i kuri umíva ohechauka Antiochus Epiphanes-pe, ha Millerite kuéra ombohéra chupekuéra Roma ramo. Pe ipahápegua controversia Adventismo rehegua, oñe'ẽva avei Roma jehechakuaa hekopete haña, upéva avei hína versíkulo catorce pegua mondaha kuéra rehe. Peteĩ aty, Millerite kuéra rehe ojehechakáva, oipytyvõ hína pe ñeikũmby ypykue Millerite kuéra rehegua, pe Espíritu de Profecía omoneĩva'ekue.

“Ahecha kuri pe kárta 1843-pegua oïhague ñandejára po poguýpe, ha ndojehechaukavéiva'erāha ambueicha; pe ta'angakuaa ha papapykuéra oïhague Ha'e oipotaháicha; ha Ipo oïhague hi'ári ha omokañyhague peteĩ jejavy peteĩva umi papapy apytépe, avave ndohechakuaái hañuáicha, pe Ipo oñemboyke peve.” Early Writings, 74.

Upe cuadro marangatú ohechauka pe controversia pe jehai 164 a.C. reheve.

“164 Mano omano Antiochus Epífanés rehegua, ha'e ningo, añetehápe, ndopu'ái kuri Mburuvicha guasueta Ruvicha rovái, ha'e oï haguére 164 ary omano rire Mburuvicha guasueta Ruvicha heñói mboyve.”

Pe ñe'ẽnorairõ rehegua jehechakuaa pe kuatione'ẽ marangatu ári ohechauka pe añetegua peteĩte ojehechaukáva pe kuatione'ẽ marangatu ári ndaipóriva ipyahúva peteĩ pasáhe profético Tupã Ñe'ẽgui. Péicha ojapóvo, ohechauka peteĩ techaukaha, ndaha'éiva tembiasakue bíblicopegua, síno tembiasakue adventistapegua, ha “ndovaléiramo oñemoambue haña”, pe ñe'ẽnorairõgui ojekuaa mba'éichapa oñemopyenda pe visión profética. Oñemboykévo upe añetegua ypykue, peteĩchaite oñemboyke avei pe Espíritu de Profecía ome'ẽva iñe'ẽmboaje pe kuatione'ẽ marangatúpe.

“Pe ñembotavy pahaite Satanás rehegua ha'éta omoĩ haña mba'eve'ỹramo Tupã Espíritu testimonio. ‘Ndaipórihápe visión, tavayguakuéra oñehundi’ (Proverbios 29:18). Satanás omba'apóta katupyry eterei haña, opaichagua tape rupive ha opaichagua tembiporu rupive, omokangy haña jerovia Tupã tavaygua hembýva oguerékóva pe testimonio añeteguáre. Omoingéta visión japúva haña ombotavy, ha ombojehéta pe japu pe añeteguándi; upéicha rupi ombojegarúta tapichakuérape, ha ha'ekuéra ohecháta opa mba'e oguerékóva visión rera peteĩ fanatismoichagua ramo; péro umi ánga hekopotíva, omoñondévo pe japu ha pe añetegua, ikatúta oikuaa haña mba'épa hína peteĩ ha mba'épa ambue.” Selected Messages, libro 2, 78.

Pe “nde retaty nde tavayguakuéra apytégui”, ha'e upe peteĩhaichaite, ha ndoikuaáiramo mba'éichapa pe techaukaha omoĩ mbarere pe visión, “tetãygua oñehundi.” Ha'ekuéra “oñehundi” pórke “omboyke mba'eve'ỹramo pe testimonio Espíritu Ñandejára rehegua.”

Ambue aty he'i Estados Unidos ojehechauka hague mondaha-kuéra ramo versíkulo catorce-pe. Umi va'e ndaikatúi térã ndoipotái ohecha Antiochus Magnus, versíkulo diez guive quince peve, orrepresentaha Estados Unidos-pe. Oiko haguéicha protestante kuéra historia Millerita-pe he'i va'ekue mondaha-kuéra ha'eha Antiochus, upe aty ndoipotáiva ohecha ombojoaju mondaha-kuérape pe pu'aka rehe (Estados Unidos) ojetipifikáva Antiochus rupive.

Senakerib ojapo Judá rehe, oñuahẽva pe táva guasu Jerusalén peve ha opytáva'ekue ndojapóikuaái, omoakã va'ekue hese iñorairõ ruvicha, Rabsaqué.

Ko'ágã rupi, ajerure ndéve reme'ẽ haña ñeñeme'ẽ che ruvicha, Asiria ruvicha guasúpe, ha che ame'ẽta ndéve mokõi warã aravo, ikatúramo nde nde rejuhu haña hi'ári oñemoĩ hañuáicha kuimba'e oikuaáva kavaju ári jehejárõ. Mba'éicha piko upéicharõ remomombyryta peteĩ mburuvicha rova, ha'éva michĩvéva jepe che jara rembiguái apytégui, ha rejeroviáta Egipto rehe kárro ñorairõrã ha kavaju arigua rehe? Añetehápe piko ko'ágã aju yvate ko tenda rehe Ñandejára'ỹre, ahundipa haña? Ñandejára he'i chéve: “Eho yvy rehe, ha ehundi.” Upérõ Eliaquim, Hilcías ra'y, ha Sebna, ha Joah, he'i Rabsaquépe: “Rojerure ndéve, eñe'ẽ nde

rembiguáipe sirio ñe'ẽme; roikuaa haña. Ani reñe'ẽ orendive judío ñe'ẽme umi tetãygua oĩvape murálla ári renondépe.” Ha Rabsaqué he'i chupekuéra: “Piko che jára che mbou pene járape ha peẽme añoite haña ha'e ko'ã ñe'ẽ? Ndajatyí piko umi kuimba'ẽpe oguapývape murálla ári, ha'ekuéra okaru hañaicha ijehegui osẽvagui ha ho'u haña pende ndive hikuái pende ty?” Upéi Rabsaqué oñembo'y ha osapukái hatã judío ñe'ẽme, ha oñe'ẽ he'ívo: “Pehendúke pe mburuvicha guasu ñe'ẽ, pe rréi Asiria pegua ñe'ẽ.” 2 Reyes 18:23–28.

Rabsaqué ndohechauka ndaha'úi ñe'ẽnguéra tee, síno Senaquerib, Asiria ruvicha guasu ñe'ẽnguéra. Daniel, capítulo once, versículo cuarenta-pe, pe mburuvicha yvategua ha'e pe pokatu papal, pe ára paha 1798-pe ojapóva peteĩ herida omano hañaicha Francia atea poguýpe, pe mburuvicha yvýguagua. Pe versículo-pe, pe mburuvicha yvategua ipahápe oñepyrũ jey ñorairõme ha oñembyapapu pe mburuvicha yvýguagua rekoha ári (URSS) ary 1989-pe. Upe tembiapo pe mburuvicha yvategua omboguatáro guare, ogueru hendive “kárro kuéra, kavaju arigua kuéra ha heta peteĩ barco kuéra.” “Kárro ha kavaju arigua kuéra” ohechauka pokatu militar, ha “barco kuéra” ohechauka pokatu económico. Umi ta'anga simbólico ojekuaa haña Estados Unidos ha'eha Roma papal rembijokuái ñorairõme pe jehupyty 1989-peguápe, Rabsaqué rupive oñemombe'uháicha. Antíoco Magno, versículo diez guive quince peve, orrepresenta Estados Unidos-pe; ha William Miller hekopete ohechakuaaháicha pe ñe'ẽ “avei” versículo catorce-pe omopyenda peteĩ pokatu pyahu oikeha pe marandu profético-pe, umi “mondaha kuéra” tekotevẽ orepresenta peteĩ pokatu ñambuéva umi Ptolemeo mburuvicha yvýguaguágui, téra Antíoco pe mburuvicha yvateguágui, téra Felipe Macedonia-gua.

“Pe rréi ñemby gotyo gua, ko versíkulope, mba'eveichavérõ ndaipóri duda, he'ise Egipto rréi; ha mba'épa he'ise ‘nde retayguakuéra mondahakuéra’, upéva katu oime gueteri, ikatu hañaicha, duda peteĩva ambuépe ñuarã. Ndaikatúi he'ise Antioquíape, téra Siria rréi mboyve oimeraẽva, upéva hesakã porã; pórke ánhel oñe'ẽ hína kuri upe tetã rehe heta versíkulo mboyve guive, ha ko'ága he'i: ‘avei nde retayguakuéra mondahakuéra’, h.a., ohechauka porã hañaicha ambue tetã. Che amoneíta Antioquía ikatu hague ra'e omonda umi hudío; pero mba'éichapa ko mba'e ‘omopyenda pe visión’, Antioquía niko mamove ndañe'ẽi hese pe visiónpe ojapo haña tembiapo péicha; pórke ha'e oike pe oje'éva rréino griegope pe visiónpe. Avei, ‘omopyenda pe visión’, he'iseva'erã ombojerovia haña, omohu'ã haña, téra omoañete haña upéva.” William Miller, Miller's Works, Lecture 6, 89.

“Antíoco” niko peteĩ téra heta mburuvicha guasu Siria-pegua, imperio seléusida-gua, oiporavova'ekue. Pe imperio moñepyrũhára va'ekue Seléucida Nicator, ha peteĩ hendápe mokõi pa seis guive mbohapyra peve mburuvicha guasu omboapýkuri pe tysýi kompleteite mburuvicha guasu seléusida-kuéra rehegua. Heta umi mburuvicha guasu apytégui oiporavo pe téra “Antíoco”, peteĩcha umi heta papa-kuéra oiporavoháicha téra guapyha rehegua ojeporavóramo chupekuéra papa-rã. Papa-kuéra opavave ha'e “anticristo”, he'iseva “Cristo rehe oñemoĩva”. Pe ñe'ẽ “anti” he'iseva “rehe oñemoĩva”. Anticristo-kuéra ramo ogueraha hikuái itúva espiritual téra, ha'éva Satanás. Satanás ha papa-kuéra mokõivéva oñemombe'u anticristo ramo pe ñe'ẽme'ẽ rupive.

“Anticristo rembipota aty ogueroguatávo pe tembiapo pu'aka'ỹme omoñepyrũ vaekue yvágape, osegíta omba'apo umi ñemomarandu'ỹ ra'ykuérape.” Testimonies, volúmen 9, 230.

Peteĩ pópape ha'e Satanás remimbou, ha upéicha rupi mokõivéva oĩ Cristo rovái, ha upévare ha'e hikuái "anticristo". Oiporavo hikuái peteĩ téra oguapy jave pópape ramo, ha upéi oiko Satanás remimbou yvy arigua ramo.

"Ombojerure haña mba'erepy ha yvy ariguáva ñemomba'eguasú, pe tupao ñemboguata oheka haña yvy arigua kuimba'e guasukuéra ñepytyvõ ha iporavorã; ha péicha, omboykévo Cristo-pe, ñembopy'a guasu ojepytyso haña iñe'ẽrendúpe Satanás rembiokuáipe — Roma obispo-pe." The Great Controversy, 50.

Hembiapokuéra rupi peikuaáta chupekuéra, ha umi pápa omotenonde Satanás rembiapo peteĩchante.

"Roma pápare rupive ko yvy ape ári ojepytyso hína pe tembiapo peteĩchagua ojeguerekókuri yvágape, mboyve pytũ ruvicha ñemosẽrõ guare. Satanás oheka vaekue omoambue haña Tupã léi yvágape, ha omoĩ haña ipromiẽnda tee. Omomba'eguasú imba'ekuaa tee Ijapoharé mba'ekuaa ári, ha omoĩ ivoluntad Jehová rembipota ári, ha péicha añetehápe he'i Tupã ikatuha ojavy. Páva avei uguata upe tape rupive, ha uguerekoha ndaje jejavy'ỹ, oheka omoĩporã haña Tupã léi ojokupyty haña imandu'a tee rehe, oimo'ãvo ikatuha omoĩporã umi jejavy ha'e ohecháva yvágui ha yvy ári Jára estatúto ha mandamiẽntope. Añetehápe he'i ko yvy apeguakuérape: Che ame'ẽta peẽme léi iporãvéva Jehová léigui. Mba'eichaitépa peteĩ ñembohory vaiete kóva Yvágapegua Tupã rehe!" Signs of the Times, noviembre 19, 1894.

Seleuco Nicátor omoñepyrũramo jepe pe Imperio seléucida, heta umi mburuvichakuéra oúvava upéi oiporavo héra "Antíoco", ndaha'ei omomba'eguasúvo Seleúcope, síno itúvape. Seleuco ru, Antíoco, va'ekue peteĩ karai yvate rekove ha peteĩ ñorairõ ruvicha omba'apóva Mburuvicha guasu Felipe II Macedoniagua rembiguáiramo, ha'e va'ekue Alejandro el Grande ru. Ko teko yvate ha pe tembiasakue militar oipytyvõ omoĩ haña pyenda Seleuco rembiapo tuicháva pegua ha upe rire ipu'aka haña, Alejandro el Grande omanóvo rire.

Seleuco rréino ñemopyenda haña, ha'e ojagarra jave ipoguýpe mbohapy umi irundy hendágui Alejandro rréinogui. Roma avei ipu'aka mbohapy mburuvicha guasu jeográfiko ári ikatu hañaicha ojagarra haña pu'aka ha oiko haña pe mburuvicha guasu yvate pegua. Seleuco ombohékopyahu rire pe kuarahyresẽ, pe kuarahyreike ha pe yvate, oiko chugui pe mburuvicha guasu yvate pegua pe tembiasakue ñemombe'úpe, ha itavusu va'ekue hína táva Babilonia. Heta umi mburuvicha guasu oúva upe rire oiporavo va'ekue téra "Antíoco" oguapy jave pe yvategua guapyhárupi, haña omomba'e haña iñemoñare politikohárape. Pe joja ojepareáva hesakã hañaicha, reipotáramo rechakuaa. Nereipotáramo, nderehechamo'ãi.

Téra "Antíoco" (Ἀντίοχος griégope) oujehúva umi elemento griégo "anti" (he'iséva "contra" téra "opuesto") ha "ocheo" (he'iséva "jajoko mbarete" téra "ñamantene"). Umi mburuvicha guasu yvategua oiporavo ko téra ñongatu haña hikuái iñemoñare política túvandi, péicha avei anticristo (pápa kuéra) oiporavo téra ñepyrũvo ogoverna. Oĩháicha umi pápa ha'e hikuái itúva, Aña, rembiaporãhára, upéicha avei umi Antíoco pe Imperio Siria-gua ohechauka itúva rembiaporãhára-kuérape. Ko aplicación-pe Antíoco orrepresenta peteĩ itúva rehegua representante. Pe representante poder papal rehegua ary 1989-pe ha'e va'ekue Estados Unidos, ha pe testimonio

secular omombarete pe relación oĩva anticristo, Papa Juan Pablo II, ha Ronald Reagan apytépe hembiapópe ogueru hañua yvýpe pe antigua Unión Soviética.

Umi versíkulo diez guive dieciséis peve, pe primer ha pe último versíkulo oguereko referencia directa umi versíkulo cuarenta ha cuarenta y uno rehe. Pe versíkulo diez orepresenta directamente pe versíkulo cuarenta. Pe versíkulo dieciséis orepresenta directamente pe versíkulo cuarenta y uno. Umi versíkulo orepresenta pe parte de la profecía de Daniel rehegua ojeporavóva umi ára pahápe guarã.

“Pe kuation oñembotyetáva ndaha’úi pe Apocalipsis kuation, ha katu upe Daniel marandu’ẽ vore ojeguerekóva umi ára pahápe rehe. Ñandejára Ñe’ẽ he’i: ‘Ha nde, Daniel, emboty ko’ã ñe’ẽ, ha embotyeteke pe kuation pe ára paha peve; heta oikéta ko’ápe ha pépe, ha arandu okakuaáta’ (Daniel 12:4). Pe kuation oñepe’arõ guare, oñemoherakuã pe marandu: ‘Aravo ndaiporimo’ávéma.’ (Ehecha Apocalipsis 10:6.) Daniel kuation ko’ága oñepe’a peteĩva’erã, ha pe jehechauka Cristo ome’ẽva’ekue Juánpe oguahẽva’erã opa yvy ape ári oikóvape. Arandu ñembohetave rupive peteĩ tetãgua oñembosako’íta ikatu hañuaicha oñembo’y umi ára pahápe....”

“Pe ánhel peteĩha marandupe, oñehenói yvypórape omomba'eguasú hañua Tupã, ñande Apohárape, ojapo va'ekuépe ko yvy ha opa mba'e ipype oĩva. Ha'ekuéra omomba'eguasú peteĩ institución papado rehegua, ombotove hañuaicha peiko'y hañua Jehová léi; péro ko mba'ere oĩ va'erã peteĩ jeikuaa okakuaavéva.” Selected Messages, livro 2, 105, 106.

Paha opaha ára 1989-pe, Daniel capítulo once-pe umi seis versíkulo pahaguéva ohechauka pe “porción de la profecía de Daniel rehegua, ojoajúva umi ára pahápe.” Ojekuaa kuri upérõ oñemboty’y jave, ha upe jepe’a omoheñói peteĩ aranduka’aty mbohetave pe “institución del Papado, ojapóva mba’eve’y Jehová léi.” Pe Alfa ha Omega akóinte ohechauka pe paha oñepyrũha rupive, ha pe prueba rembiapo oñepyrũva’ekue 1989-pe, oñemoheñói hañuaicha mokõi aty omomba’éva.

Ha’e he’i: Tereho nde rape, Daniel; umi ñe’ẽ niko oñemboty ha oñembotapykue pe ára paha peve. Heta oñemopotĩta, oñemotĩmbáta ha oñeha’ãta; ha umi iñaña oñemomba’e vaíta gueteri; avave umi iñañáva ndoikũbymo’ãi; ha umi arandúva katu oikũmbýta. Daniel 12:9, 10.

Ko’ága ñaiméma pe período paha upe proceso de prueba rehegua, pe joavy mondahakuéra rehegua oikova’ekue Adventismo ñepyrũmbýpe ko’ága ojehechauka jey rupi. Ojehechakuaáramo umi mondahápe Estados Unidos ramo, upéva hína ojehechakuaa hañua Antiochus-pe umi mondaha ramo. Kóva hína pe joavyete voi umi Millerita ha Protestante-kuéra rehegua.

Pe proceso de prueba paha, oiko hañuaicha pe proceso de prueba ñepyrũme, oñepyrũ va’ekue 1989-pe, Judá ñemoñaregua León omboja’o hañua pe “Daniel profecía pehẽngue oñe’ẽva umi ára pahápe” sello. Ary 1989-pe upéva ha’e va’ekue Daniel capítulo once pehẽngue paha seis versíkulo, ha ipahápe ha’e pe tembiasakue kañymby versíkulo cuarenta-peguáva, ojehechauka hañuaicha versíkulo diez guive dieciséis peve.

Romo'ãve ñaneñhesa'ỹijo umi seis línea de controversias rehe Adventismo rembiasakue ryepýpe umi artículo oútavape. Pe peteĩha umi seis controversias apytégui ohechauka pe pahaguéva umi seis controversias apytégui. Jaipurúta pe peteĩha ha pe pahagua controversia jahechauka haña hi'ári ambue irundy controversia, jaikuaaukávo umi elemento oikeva'ekue pe tekotevẽme pe enemigo tekojoja rehegua ojaováni haña Tupã tavayguakuéra omboja'o hekopete "la visión", oñemopyendáva Roma símbolo rehe.

“Ndajajapóramo ñantende umi ára sapy'aitépe ohasáva pya'e opa'ỹ hañaáme, ha ñasãso hañaicha ñaiméirõ ñañembo'y haña Tupã ára guasúpe, ñande jaikóta tembiguái jerovia'ỹ hañaicha. Pe ñangarekoha oikuaava'erã mba'e aravópa pyhare. Ko'ága opa mba'e oñemonde peteĩ pohýi marangatu reheve, upéva oikuaava'erã opa umi ogueroviáva ko ára añetegua. Ha'ekuéra ojaovánerã hembiaapo Tupã ára rehegua rupi. Tupã huísio-kuéra oúma hañaicha ho'a haña ko yvy ári, ha tekotevẽ ñañembosako'i haña upe ára guasu rehe.”

“Ñande ára hepyterei. Jaguereko mbovymi añoite, añetehápe mbovymieterei ára de prueba ñaimbosako'i haña tekove oútava, opa'ỹva, haña. Ndajajarekói aravo jajahapa haña tembiapo vai'ỹre ha ñeñangarekópe'ỹ. Jakyhyjeva'erã japytáramo pe Yvyra Ñe'ẽ Tupãgua ári añoite, pype ndajajepysóigui.” Testimonies, volúmen 6, 407.